

Évközi 31. vasárnap – 2011. október 30.

Két diáklány beszélget: „Képzeld, nekem az apám még mindig tiltja, hogy diszkóba járjak! Nem dolgozza be, hogy nem vagyok már kislány! Elmúltam tizenhárom éves! Mindig azt mondogatja, hogy olyasmit láthatok ott, amit nem szabad, ami nem válik hasznomra.” A másik megkérdezte: „De azért már csak kipróbáltad, nem?” „Persze, egyik éjjel kiszöktem az ablakon és ellógtam a diszkóba.” „Na és láttál ott olyasmit, amit nem kellett volna?” „Igen, az apámat!”

A példaadás nem az egyetlen nevelési módszer, de mindenképpen az egyetlen, ami valamelyest még működik is.

A mai olvasmányban Isten az Ószövetségi zsidó papság hűtlenségét, hamisságát kéri számon. Figyelmezteti őket, hogy helyzetüknél, szolgálatuknál fogva nem csak önmagukért felelnek: ahogyan sokak javára válhat hiteles és Istenhez méltó tevékenységük, úgy sokak lelki kárát, az Úrtól való eltávolodását is okozhatja a botrányos és megtévesztő magatartásuk és tanításuk. Az evangéliumban pedig a farizeusok és írástudók kétszínűségét kifogásolja Jézus, helyesebben megmutatja tanítványainak, hogyan is álljanak hozzá az ilyen kétszínű viselkedéshez. A mai szentírási idézetekben tehát a tekintély és a hitelesség nagyon is aktuális témaköre kerül elő. Nemcsak az ószövetségi papság és a farizeusok világában fordult elő méltatlan, botrányos, Istenre és az Ő népére rossz fényt vető viselkedés, hanem bizony a kereszténység történetében is számos válságnak, megtorpanásnak, szakadásnak volt egyik, nem is elhanyagolható oka az egyház papjainak vagy híveinek hűtlensége, a keresztény tanításnak ellentmondó életmódja. Isten szeretete ugyan mindig megadta a megújulás kegyelmét, mindig akadtak olyan Szentlélektől áttüzesített emberek, akik sokakban helyreállították a bizalmat az egyház iránt, de ez a tény is éppen arra mutat rá, hogy bizony az „emberi tényező” egyáltalán nem elhanyagolható a keresztény közösségekben sem.

Sokszor hangoztatott jelenség, hogy napjainkban a tekintély szinte minden korábbinál nagyobb válságban van: a családban a szülők, nagyszülők tekintélye, az iskolában a tanárok, pedagógusok tekintélye, a munkahelyi főnökök tekintélye, az állami vezetőké, nem is beszélve az egyház vezetőinek tekintélyéről. Természetesen ez egyáltalán nem jó, hanem sokkal inkább fájdalmas tény, hiszen a tekintély iránti tisztelet, valamilyen hivatalnak, szolgálatnak a megbecsülése tartást adhat egy társadalomnak, sok érték megőrzésében, továbbadásában segíthet. Ráadásul a tekintélytisztelet hiányának alapvető oka nem elsősorban a hivatal viselő emberek méltatlan viselkedése (ami persze sokszor előfordul), hanem sokkal inkább az emberek egymás iránti szeretetének hiánya, a közösségek megbomlása, vagyis az önzés, az individualizmus. Ezért egyáltalán nem mondhatjuk azt, hogy a tekintélytisztelet hanyatlása valamiféle jó irányba mutató, vagy akárcsak természetes folyamat lenne! Ugyanakkor ha már ez van, akkor kezdenünk kell valamit ezzel a helyzettel! Az biztosnak tűnik, hogy pusztá parancsszavakkal, asztalra csapkodással, kényszerítő törvényekkel nem lehet helyreállítani a tekintély megbecsülését. Az egyetlen valamelyest hatásos módszernek a hitelesség és a személyesség bizonyul. Vagyis a betöltött hivatalhoz vagy szolgálathoz méltó, annak megfelelő életmód és a ránk bízott emberekre történő személyes odafigyelés, a velük kiépített élő kapcsolat.

Katolikus papként mindenekelőtt a keresztény hívőhöz, illetve lelkipásztorhoz kapcsolódó hitelességről szeretnék szólni. Vajon miféle hitelesség, mihez, kihez való hűség az, amit jogosan elvárnak a hívek a papoktól, és persze egymástól is? A pap „alter Christus”, vagyis a „másik Krisztus”, olyan valaki, aki Jézus személyében kell, hogy közeledjen embertársaihoz. Nekünk tehát Jézus szeretetéhez, odaadásához, az ebből fakadó cselekedetekhez kell hűségesnek lennünk. Ez persze ugyanúgy vonatkozik minden keresztény hívőre, a papra azonban igaz, amit az olvasmányból kikövetkeztethetünk: sokakért felelős, sokak lelki üdvösségét segítheti, de bukását is siettetheti. Nagyon fontos kihangsúlyozni a jézusi szeretet

és cselekvésmód követését, s ezzel szemben rámutatni arra, hogy a papok hitelességének nem bizonyos szokásokban, viselkedésmódban, kenetes szövegekben, öltözködésben kell elsősorban megnyilvánulnia. Ezt a farizeusok és írástudók is igen jól csinálták. Nem az a hiteles pap, aki többnyire nem is a jézusi időkre, hanem néhány évszázadra, vagy legföljebb a középkorra visszamenő külső hagyományokat, szokásokat másol a külső magatartásában, hanem az, aki minden helyzetben képes képviselni a jézusi gondolkodásmódot: azt mondja, azt teszi, amit nagy valószínűséggel Jézus mondana vagy tenne az adott esetben. Nem egy egyházképhez kell hűségnek lenni, hanem Jézushoz! Félreértés ne essék: fontosak a kialakult egyházi hagyományok és szokások, amennyiben azok valóban alkalmasak arra, hogy az embereket közelebb vezessék Jézushoz. A pap azonban nem csak akkor pap, amikor a hagyományosan bevett papi teendőket végzi, amikor a liturgiában szolgál, vagy amikor valahol egy-egy órára képviseli az egyházat papi reverendába vagy papi civilbe öltözve. Ezekben a helyeken és ilyen körülmények között egyre kevesebb emberrel találkozunk, egyre kevesebb ember felé tudjuk közvetíteni az evangélium örömhírét. A mindennapi élet teljesen hétköznapi helyzeteiben azonban több lehetőségünk van erre. Ezekben az élethelyzetekben viszont nem elsősorban a reverendára vagy a kenetteljes, igaz, de a hallgató számára érthetetlen szavakra van szükség, hanem a személyesen neki szóló örömhírré, vigasztalásra, konkrét segítségre. Nyilván ez a nehezebb. Könnyebb lenne hitelesnek lenni, ha az csak a nyilvános és hivatalos alkalmakkor megmutatkozó viselkedésmódot, a szertartások előírt bemutatását vagy egyfajta öltözködést jelentene. Csakhogy nem ezt jelenti.

Mondhatjuk persze, és jogosan, hogy ez egy lehetetlen vállalkozás! Nem tudunk mindig, mindenben Krisztushoz méltó módon viselkedni, szólni, cselekedni. Emberek vagyunk, vannak hibáink, bűneink, korlátaink. Nem is beszélve arról, hogy nem lehet a mai bonyolult világban mindig kitalálni, hogy most éppen mit is mondana, hogyan is cselekedne Jézus. Tény, hogy ez így van. Azonban éppen az egyház kétezzer éves fennállása, szüntelen megújulása, megifjodása mutatja, hogy mégsem teljes egészében lehetetlen vállalkozás a hitelesség! Aki igazán megismeri és átméltja Jézus életét és tanítását, aki az imádságban élő kapcsolatban van a Mesterrel, az ha nem is minden esetben, de azért az esetek többségében helyesen tudja megállapítani, mit is tenne vagy mondana a helyében Jézus. Másrészt pedig az emberi hitelesség nem jelenti, nem jelentheti azt, hogy valaki tökéletesen büntelen, mindig, mindenben meg tud felelni az isteni parancsoknak. Ezért hívja fel a figyelmet a mai evangélium végén Jézus az alázatára: aki alázatosan elismeri a botlásait, nem takargatja vagy kimagyarázza azokat, hanem bocsánatot tud kérni, és felállva tovább küzd azért, amit a hibái ellenére is igaznak és jónak tart, annak nem kell félnie attól, hogy teljesen elveszíti a hitelességét. A szülő tekintélye nem szenved csorbát gyermekei előtt, ha elismeri a tévedését, s adott esetben bocsánatot is tud kérni. Ugyanígy a pap, illetve minden keresztény ember tekintélye, becsülete is megmaradhat, ha botladozva ugyan, de igyekszik hűség maradni Isten törvényeihez, meg tudja bánni bűneit, és nem adja fel az ellenük való küzdelmet.

Végül egy-két mondat szükségeltetik arról is, hogy mennyire fontos a személyes odafigyelés, a személyes szeretet azok iránt, akik ránk bízottak! Még a legtökéletesebb életmódot folytató ember sem tud igazán hatással lenni másokra, ha nem figyelnek oda rá, nem törődnek vele, nem ismerik meg őt. Azonban még egy botladozó, emberi gyengeségekkel küzdő ember is jó hatást tud gyakorolni másokra akkor, ha szeretetével, odafigyelésével, áldoztakészségével megnyeri őket. A tekintély visszaszerzésére a minél hitelesebb példaadás mellett szükségeltetik a személyes kapcsolat, az együtt töltött idő, a másik életébe való belépés is. Erre pedig valamennyien küldetést kaptunk: papok és hívek egyaránt. Ne féljünk hát a tanúságtételtől, még ha tudjuk, hogy nem is vagyunk hibátlanok: ha szeretetünkön keresztül az emberek megérik Jézus szeretetét, akkor újra többen akarnak majd az egyház közösségének tagjai lenni!